

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Ide intézendő a lap szerkesztéséhez minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 l. — Félévre 5 lrt. — Negyedévre 2 lrt 50 kr. — Egy hóra 1 lrt.

HIRDETÉSI DÍJ:

01-hasabos postaió egyenlet baigtatásért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr. — Nyitlár 4 hasabos postaióert 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Rózsater, Kardos-ház, 16. szám.

Ide küldendő az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények. Hirdetések felvételnek helyben Zicherman H. közvetítésitrodájában is.

Helyreigazítás előtt.

(Z.) Egy nagyon goromba hasonlatot tudnék erre mondani, de nem teszem, hanem annyi tény, hogy az ellenzéki lapok közt a »P. Napló« alszik a legéberebben, s ha bár a zörej, melyet hall, nem mindig érdemi is meg, hogy többi kollégáit föl lármazza, ő ahoz nem lusta soha.

A dolog ugyanis így van beosztva: A kormánykörökben a »Pesti Napló« bir legtöbb olyan »espionnal«, kik mint a régi Lónyay párt kinevezettjei, a »P. Napló«-hoz szitanak, s ha ott benn valamit szagolnak, rögtön mennek az illető laphoz referálni. — Persze, hogy az ilyen, farkánál fogva megcsipett bir nem mindig sokat ér, mert a hir hozója nem bir egyebet felmutatni mint a farkat vagy fület, s most már cikkiró ügyességétől függ kicsinálni az egész állapotot, hogy néz ki vajjon a többi része. Persze, hogy a valóságunk nem mindig felel meg, hanem por verésre és a közönség fellármázására elég jó.

Hát mondom, ezen hírek kikutatásában a »P. Napló«-jár elől hanem a mi a fiskális fogásokat illeti? Ott az »Egyetértés« dominál és saphismál ugy, hogy a többi föltétlenül követi.

Jön aztán a scandalumok lapja, a »Függetlenség.« — A kit valaha, valahonnan elcsaptak, a ki reményeiben csalatkozott, a ki a főnökére megharagszik, szóval a kinek valahol felszurták az orrát: az, az ő hazafias panaszával a »Függetlenséget« keresi föl. Legtöbbszörre az önéredek kifolyása, amde vegyt bele egy kis Tisza Kálmánt, vagy »kaurnmányt« és napvilágot lát a közvélemény. Mi azonban a komoly politikai kérdéseket illeti, a »Függetlenség« csak akkor tud hozzá szólni, ha előbb a »P. Napló«-t vagy »Egyetértést« átvilasztá.

Most is ugy volt! Olvastam ugyanis a »P. Napló« tegnapiéltti számában a »Hadügyi reform«-ról szóló cikket, mely ismét csak a füle után volt összeütve, s a kissé jártas szem azonnal észreveheti, hogy a fest maga csakugy hozzá van toldva a fülhöz, irányzomra.

Hát nem is szölok még hozzá, — gon-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Ne vidd bálba a feleségedet.

(Vége.)

De Klotild! Klotild! Nem ismerek reá többé. Láta őt ez estyén, világosan eszembe ölik, milyen volt ő egybekelésünk előtt s csodálkozom kell a változáson, melyen keresztülment. Hogyan? a szemérmes, félénk, fiatal leány, egyszerű, szerény öltözékben, földre szegzett szemekkel, ügyetlenül gyermekes mégis bájos mozdulatokkal egy-e amazzal, ki amott nevetve társalog, kaczerkodik, jött-ment táncosával? O-e az csakugyan, ki most biztos léptekkel járt a parketten, holott azelőtt csak oly félve lépegetett rajta? Oh! ki mondta volna nekem két héttel ezelőtt, hogy rövid idő múlva ilyesmit is kell megélnem!

— Mi bajod, pajtás! Azt hihetné az ember, hogy furcsa eszmékkel vagy tele, mióta megúszlél!

E szavakat, mik fölrezzentének merengésből, Dernói Gusztáv mondta, ama tanuló-társak egyike, kik az egész életen keresztül üldözni szoktak bennünket otromba bizalmukkal és kiállhatlan gyöngédségünyükkel. Gusztáv özevgy ember; az egész világ beszél hajdan nejének könnyelmű, botrányos magaviseletéről; Gusztáv tudja azt és hogy hallgatásra bírja a gonosz nyelveket, azt hiszi, neki még tuloznia kell elhalt neje hibáit: most csak egy-maga beszél mar arról, s botrányos szemérmelenséggel minden családban keresi azokat az eseményeket, melyek az ő házasságát megzavarták.

— Megnősültél tehát, szegény barátom! — mondá — nem hallgattál tanácsomra, de legalább tapasztalataimnak vedd hasznát. Ne vezesd sok bálba a feleségedet. Az enyim az első mulatság alkalmával kétszer fogott tüzet.

doltam, — lássuk az »Egyetértést« ahol a fej és test csinálásához még a fiskalitás is hozzá járul, s lézsen belőle olyan lölyag, illetőleg léggömb, mely magával ragadja a hozzá kötözött macskát. — Aztán meg a »Függetlenség« is fog toldani hozzá valamit, a mi ugyan nem sokat nyom a latban, de kuriozumnak megjárja.

Ugy is lön!

A »Pesti Napló« nagy képu bölcsekedése után, hogy t. i. Mars csillagzatban mi lézsen ismét látható, de a mi ismét tönkreteszti egész finanziaális légkörünket; jön az »Egyetértés.« Ennek már háromszor olyan nagy a képe és már arról is referál, hogy a tönkre tett légkörben milyen epidomák fognak kifejlődni, a mi egyébiránt, ha a »Függetlenséget« olvassa az ember, igen könnyen elhihető, mert azon a jelek már is mutatkoznak.

Hát így, ilyen gyárakból kerül ki az ellenzéki közvélemény, mely most már a nélkül, hogy valamit bizonyosat tudna, — mert hiszen magok a gyár tulajdonosok és művezetők se tudnak, — hozzá fog a kormány átkozáshoz, ország elveszésének hirdetéséhez és mindenféle ördögöknek a falra festéséhez.

Kaszinókban nagy a vita. Kormány-pártiak támadásoknak vannak kitéve, kik még csak nem is védekezhetnek mert az ő lapjaik sokkal fukarabbak a hir czafolásával mint az ellenzékiek a terjesztéssel és így nem tudhatnak meg semmit, s az igazat megvallva, nem tudok én se. De annyit tudok, annyira már be van növe a fejlemlgya, hogy az a hadügyi reform a viláért sem ugy lesz mint a hogy az ellenzéki lapok hirdetik, s mire e sorok napvilágot látnak talán meg is jelent már illetékes helyről a helyreigazítás vagy czafolat. Eppen is azért irtam ezt a cikket elélegesen, miszerint lássa az olvasó, hogy az ellenzéki lapok hírei mennyire megbízhatók.

— A harcadik egyetem ügyében Kassán értekezlet tartottat, melyben Trefort közoktatásügyi miniszter utasításához képest utézkedett a Kassán felállítandó egyetemre vonatkozó adatok beszoigáltatása iránt. A város

Igaz ugyan, az az én nóm volt. De hagyjak ezt; vigyázz a tiedre. A férj, látod, unalmas a nők előtt. — Különbem ne bízzál nőden vakon.

— Nyugodt lehetsz.
— Ne légy továbbá soha heves és feltékeny, az bajt okoz.
— Milyen legyen hát te hóhér?
— Semmilyen, kedves barátom. De térjünk át más tárgyra. Nezzük csak ezeket az embereket; felebarátaink gunyolásánál nincsen kellemesebb időtöltés. Nezd csak ott a szép Torsai Victort, mily érzélgőn viseli magát táncosnőjével szemben.
Odatekintek s ráismerek a szép fiatal emberre, ki épen Klotilddal táncolt. Dernói folytatja:
— Nód társalgása kétségkívül bukomorra teszi Victort.
— Miért?
— Hát nem tudod, hogy szenvedélyesen szerette leánykorában? Az esküvőketek megelőző napon komoly szándéka volt a boldogtalan ifjunak, hogy felakasztja magát. Örvenlek, hogy nem tette meg.
— Te gunyolódol!
— Eszembe sincs gunyolódni. E fiatal ember igen szenvedélyes természetű, de nincs vagyona s ez okból nem számíthat sikerré fiatal hölgyeinknél. Ezeknek indiai shawl és egyémmant kell; a férjes nőknél azonban . . . szoknál nem allok jót semmiért.

Sebtében a faképnél hagyam Dernót: minden szava tördötés volt szívembe; ha tovább is hallgatom, nem állhattam volna meg, hogy arczul ne üssem. A játékasztalhoz ülök, ellentem épen Torsai. Teszek ellene, veszteg; megkettőzöm a tételt, ő tartja, azt is elvesztem, egy pillanat alatt száz forintot nyert el tőlem.

— Vigasztalódjál, barátom, neked a szerelemben van szerencséd, — mondja Dernói, ki oda is követett.

áldozatkészsége e tekintetben bizonyára páratlan, a mennyiben eltekintve a telek és az építéshez szükséges anyagok ingyenes előállításától, 200,000 lrt készpénzt 10 évi törlesztéssel ajánl fel. Azonkívül megzalom indult meg, hogy a lakosság ugy Kassán, mint az egész felvidéken, továbbá a megye, a főrangok és az egyház, különösen a kassai, zepesi és eperjesi püspökségek e czéla áldozatokat hozzanak. Az értekezés meg van győződve, hogy a kormány mindenesetre kénytelen lesz ily áldozatkészséget méltányolni. Az emlékirat szerkesztésére dr. Jenka közközházi igazgató szözlített fel.

— A találkozás Vilmos császár és uralkodók közt, mint Berlinből jelentik, a jövő hó folyamán ugyanazon módozatok mellett fog megtörténni, mint tavaly, de az még nincs végleg megállapítva, hogy Gastein vagy Ischl lesz-e a találkozás helye. A két uralkodót, hogy a politikai jelentőségek latszata is elkerültessék, nem fogják miniszterek kísérni.

— A boszniai ujonczozás. Tesányban jun. 3-án teljes számmal megjelentek a hadkötelesek és jól viselték magukat; besorozott 32 ember. Bihacsban jul. 1-én mind megjelentek az I osztályu hadkötelesek és példásan viselték magukat; besorozott 28 ember. Glamocsban jun. 30-án a lakosság példás magaviselete mellett 11 ember sorozottat be.

Kállay a bosnyák ügyekről.

Kállay közös pénzügyminisztert megintertvioletta a bosnyák ügyekben a zárai Narodni Listnek szerkesztője. Elismerte nyilatkozataiban a miniszter is, hogy a boszniai hivatalnok-személyzet nem a legjobban van megválasztva, de ezt, ugymond, az okkupáció utáni viszonyok okozták, midőn is főleg az ország nyelvének ismeretére kellett tekintettel lenni. Nagy része van a bajokban a közjogi viszonyok tisztázatlan voltának is s Kállay igazat adott a szerkesztőnek, hogy jó igazgatást nehezen lehet leteríteni az annexió nélkül. Am az annexió nem hozható most szóba, mert diplomaciai tárgyalásokat feltételezne, melyekre nem alkalmas most az idő.

Attérven az agrár kérdésre, felemlité a szerkesztő, hogy ehhez már rég hozzá kellett volna fogni, mert Montenegro is gyorsan s szerencsésen megáldotta azt új területrezein. Kállay nem tagadta égető voltát a kérdésnek, de hozzátette azt is, hogy nagy megfontalással kell benne eljárni. Montenegroi példája nem talál;

Visszatérek a táncterembe, a zenekar keringőt kezd játszani; a férjak előrohannak, valaki belém botlik, ugy hogy majd hanyatt esem . . . Torsai volt, ki Klotild felé igyekszik. Dühösen s mégis elégtelen, hogy ürügyem akad a kérdőrevonásra, — utána iramodtam.

— Meglöktem önt, uram, — mentegeti magát Torsai udvariasan, — de merő véletlenségből történt; nem akartam e hölgyet várazkoztatni; bocsásson meg.

El kellett fogadnom e mentegetőzést; különben is annyira zavart vagyok, látván Klotildot keringőzni, hogy más gondolattal jelenleg nem is foglalkozhatom. Klotild, a ki soha sem keringőzött! ki velem sem akart keringőt táncolni, még akkor sem, mikor már jegyben jártunk! Klotild, ki illetlen táncnak mondá mindig a keringőt. . . És ez a keringő nem akar véget érni! A párok egymásután kidőlnek, Klotild majdnem egyedül tánczol Victoral; minden szem rájuk irányul.

— Mily feleségesen kering ez a hölgy! — mondja hátam mögött egy fiatal ember, — milyen szép asszony s mily boldog lehet a tánczos!

— A férje még boldogabb! — mondá egész hangosan a kíméletlen Dernói s hozzám fordulva, folytatá:

— Csakugyan igazó egy teremtes; de valid meg, Torsai kintnő tánczos; az én nóm mindig nagyra volt vele; igaz, hogy az én nóm . . .

Minek irjam le tovább e bálon érzeti szenvedéseimet? Szörnyű lassusággal tel ek az órák, a legcsekélyebb körülmények, mintha egyívé forrtak volna, hogy elrabolják eszemet. Rövid leszek.

Egy zugba elsánczolva, kétségbeesett megadással várom a pillanatot, mely véget vetend érköcsi kintzasonnak. Nagy későn észreveszem, hogy egy-egy anya a leányait, egy-egy férj a feleséget már haza kezdi ve-

csak a dulcignói kerületben nagyobb, a többiben csekély a mohamedán elem, e viszonyokat nem lehet tehát a boszniaiakkal és hercegovinaiakkal összehasonlítani. Az igazgatásra nézve megjegyzé a miniszter, hogy a török igazgatást nem lehet a mostanival párhuzamba helyezni. Egyszerűsíteni törekszenek az igazgatást, még sok fog történni ez irányban s eleget fognak tenni a szerbeknek is, kik részben jogtalanul panaszokdnak a mellőzetés fölött. A kormányt eljárásában minden néposztály teljes egyenjogúságának elve vezérli.

Nem tudjuk mennyi igaz a fent nevezett szerb újság hírekből mennyi nem, de, mert a kérdés közelebből is érdekel bennünket közlölk a fenti sorokat.

Változások a hadsereg szervezetében.

Említettük már, hogy hadseregünk szervezetében lényeges változások fognak eszközöltetni, s hogy annak állandó területi beosztása Nemetsország régen fenálló mintájára fog szerveztetni.

E beosztás a jelenlegi állapottal szemben megszünteti azon visszasságot, hogy általános mozgósítás esetén, mint egy nagy cotilouban egymáson keresztül kell menni az egyes osztályoknak és al-osztályoknak, míg minden ugy együtt van, parancsnokság, karok, csapatok, gyalogság, lovasság, tüzérség, stb. a hogy az ellenség elé kivonulhat. A mozgósítás gyorsabb és pontosabb, a költségek sokkal csekélyebbek lesznek és pedig nemcsak mozgósításkor, de már a bekeben is.

Az előnyök öly evidensek, hogy az ember szinte csodálkozva kérdi, miért késtünk eddig is e reformmal? Miért sürgettük éveken át mi a sajtó munkásai hiába, miért sürgették már a Deakpárti bizottságok hiába, miért irtak programjuk elére a Sennyey-párt és a független szabadelvű párt hiába, miért sürgették mindannyiszor, de eredménytelenül a delegációk. Mit mondjunk? Valóban nem mondhatunk egyebet mint hogy le kellett győzni előbb bizonyos czopfot, bizonyos előítéleteket, bizonyos bizalmatlanságot, melyek — nyilvános titok, — regibb időkől származva, Magyarország ellen irányultak. Ezeket le kellett győzni és ime, ezek le vannak győzve. Az nem szenvedett kétséget, hogy a magyar sorhadi csapatok állandóan Magyarország és pedig szülőföldjükon elhelyezve, ki lesznek téve a magyar nemzeti szellem állandó és közvetlen hatásának. Ezt regebben veszélynek tartották. Ma kívánatosnak tartják. Ez az egész. Igy hull ismét egy zajtalanul érelt gyümölcs éretten a nemzet ölebe. Erről tanuskodik az is, hogy

zetni; ritkulnak a sorok, a gyertyák füstölnek, egy lámpa elalszik, vástag por fedi már a tánczosnók öltözékeit. Utótt a távozás óraja. Klotild felé tartok. Mióta ez átkozott bálterembe léptünk, most először szólhatok hozzá.

— Akarod, hogy haza menjünk, Klotild? — Már?

Már! Reggeli három óra!

Már! ő tehát nem látta, hogy szenvedek.

— Igen, már, — viszonzám hidegen, — fáradt vagyok.

— Akkor hát menjünk, barátom.

Barátságos szavai daczára Klotild észrevette ros kedvemet; sajnálkozva eugetelmeskedik; fölveszi botját és felöltöjt, de kiolvasom szemeiből, hogy belsejében felzudul zarnoksgom ellen. . . Ekkor, hogy a kehely csordultig legyen s az utolsó pillanatban se nyerhessem vissza hidegvértemet, a zenekar új nótát kezd. A tánczosok azonnal összesereglenek; nóm lovagja természetesen még mindig Torsai.

— Nagysád, már távozik?

— Haza visznek, — feleli Klotild naivul.

— Ah! ez barbárság öntől, uram, — mondja mosolyogva Torsai. — Kérem, asszonyom, még csak ezt az egy táncot; hadd legyen meg a dicsőségünk, hogy résztvettünk e vig tánczvigalom temetésénél.

Klotild esőleg tekint reám. Torsai nem kérdez sokat, leveszi nóm nyakáról a boát; nóm nem ellenkezik; én lehangolva helyet foglalok. És Klotild, ki csak az imént ugy görbitette arczoskáját, most pajzánul cseveg, cseveg, tánczol, kaczag. Dernói igazat mondott. . . Boldog vagyok?!

Valahára megszünik a táncz és véget ér a bál. Klotild a hordszekben ül; — kis városban e járnü divathoz, — én oldalán gyalogolok, köpenyembe buakolozva, kinos eszméim még folyvást gyötörnek; szegény fejem tele van az ünnepej szomorú látványával, hol any-

Épek ne-
Oláh Ist-
Sománé,
n és Ma-
a, Kazay
aura, Uj-
ma, Sze-
és Fráter

kereske-
ri állást
n. Több
Szántó
ár egyike
Óvárosból
taival tá-
s tehát

lon. Jó-
érkezett
tatása az
st, min-
tűntetés
őzfőc-
zcy Béla
zen alka-
mó kö-
lépő fő-
nesen a
a voltak
Nyary
lezredés
mint Lá-
k. A fő-
palotá-
otabilitá-
a fő-
létségek
ipovnicz-
akomára
törvény-
hivatal-
szal-
than el-
őherceg
reggel
fensége
ára. In-
erzeg.

azt írja
nikép ez
ma zsidó
melhető.
ló, hogy
magyar
erződött,
a megte-
t. Inak,

ki Fe-
gája, a
latta va-
morodott
ülömben
der Bum
rmeikei ?
osnak f.
t, — ha
njátéka
ová egy
alkalom-
certulend
(s) ál-
után fog
el annak
ira! —

és tűz-
váb bal-
lított
őszerke-
utak ál-

ke min-
kat hint
leleség !
szedők
ugyanis
benn a
pedve a
aljának ?
k a dol-
neki ?
nyénp-

gy hall-
nyezető
nber to-
ugkápa-
Az asz-
néznie,
világa-
l kát-
lom tol-
allanak
er futni
tanak s
m er a
szerogy.
házának

külön-
vannak
ira egy-
és, több
ul, azt
egy nő
egyhá-
rvényes
szony a
a s az e
éyések

tal következő mérsékelt díjtételek engedélyez-
tek. 1. Tűzoltók és azok szereinek közön-
sleges vonatokkal való továbbításakor az előb-
bikéért sze-mély- és kilométerenkint 1 kr. 2.
utóbbiakért kocsi- és kilométerenkint 8 kr. 2.
Külön vonatokért, ha azok több, mint négy
kocsiból (a mozdonyon kívül) nem állanak, vo-
nalonkint és kilométerenkint 1 frt. 3. Az ille-
tekek hitelezetnek; az ez irányú hitel kimu-
tatás az illető parancsnok által aláírandó.

— **Elorelátó örökös.** Nehány hét előtt
betegedett meg Olaszországban a duszadag
Camerrte herceg s óvatos unokaöcse, Rocchi
degli Amatucci gróf, a velencei prefektura
titkára, bizonyos fontos ügy alatt lett
nyugdíjazásáért folyomódott, mit 1500 lira ere-
jéig meg is kapott. Pár napra rá aztán meg
is halt a herceg, miután unokaöcset, mint
egyetlen férfi rokonát, több millió lirára menő
vagánya általános örökösévé tette. Az olasz
belügyminiszterium most azonban semmisenek
jelentette ki a ravasz gróf nyugdíjaztatását
miután bebizonyodott rá, hogy semmi oka nem
volt, hogy kilépjen az állami szolgálatból.

— **Isonyú tett.** B. Ujfaluban egy B. A.
nevű áldott állapotban levő asszony alkalma-
sint örülési rokamban borotválva megmetszete-
te nyakát, de miután a vágás nem volt elég
erős s bátorsága is hiányzott torkát másodszer
megmetszési beleugrott a kutba. Az iszonyú
vérvesztés és rázkódattatás következtében e
borzasztó helyzetben egy ép gyermeket szült,
mely azonban belefullt a kutba, honnan a sze-
rencsétlen asszony haldokolva húzták ki. Or-
vosi segély gyorsan érkezett. Az orvosoknak
mégis van némi reményük az öngyilkos nőt
életben tartani.

— **Kiesberger állatsereglete** egyelőre
megváltoztatta célját s Nagyváradról nem
Debreczenbe hanem Kolozsvárra utazott.

— **Az aratások ideje a földön.** Hogy a
különböző éghajlatok folytán a gabonaratások
ideje is helyenkint más-más a földön, az tud-
valevő; de hogy az aratások az évnek három-
negyedrészt betöltik, azaz, hogy aligha van
három hét, mely alatt a földön valahol az arat-
nának, az talán kevésbé ismeretes. S ezért
talán nem lesz érdektelen, hogy a következők-
ben összeállítsuk a föld aratási kalendariumát.
Ausztriában, Uj-Seelandban, Chili legnagyobb
részében és az argentinai köztársaság egy-
néhány csapásában január folyamán aratnak.
Februárban Kelet-India arat, míg annak északi
része csak márciusban. Mexikó, Perzsia, Egyip-
ton, Syria aprílban, míg Kis-Ázsiának északi
része, China, Japán, Tunis, Algír és Marokko
májusban arat. Erre következőek Kalifornia,
Spanyolország, Portugalia, Italia, Görögország,
Szcília, Franciaországok néhány déli me-
gyéje júniusban. Magyarország, Dél-Orosz-
ország, az Egyesült-Államok egy része júliusban,
augusztusban; Németország, Belgium, Német-
alföld; Svéd és Norvégia, Skócia szeptember-
ben. Kanacsz, Oroszország legnagyobb része,
Finnland csak októberben arat. Tehát úgy szol-
ván csak november és december azon hóna-
pok, melyek alatt a földön nem aratnak.

— **Gázrobbanás a párisi operaházban.**
Jun. 30-án ismét olyan jelentésként történt
a párisi nagyoperába, mely bár nem volt maga
után olyan szörnyű következményeket, aminek
a színházi robbanásoknál csak nehezen kerül-
hetők el, — ismét csak arra szolgált, hogy a
villamoság bevezetését színházainkban minél
jobbá sűrűsítsük. A közönség gyülekezése előtt
néhány perczel, fél 8-kor egy Louis Sellort
nevű munkás belépett egyik felsőemeleti öltö-
zőbe. Alig lépte át a küszöböt, midőn fe-
lülől láng özönlött körül. Ugyanekkor re-
tettől útást érzett, összesietett, kezei, karjai,
fején égési sebeket szenvedve. Ugyane pillan-
tatban társainak egyike, Leroux félig megful-
ladva a lélektől a kiáltásra le-
sietett, s ők szintén súlyos égési sebeket szen-
vedtek. Szerencsére a gyorsan elősietett nép
elfojtotta a vést csirájában, s az előadás 20
percnyi késedelemmel kezdetét vehette. Sul-
lortot elvitték a kórházba, a többieket meg a
színházban részlegesiték segélyben. Arógtón meg-
indított rendőri vizsgálat kiderítte, hogy a jul
14-iki ünnepélyekre az opera kilátásához
végzett gázcsatornázási munkáknál történehetett
valami hiba, mi a gázrobbanást előidézte.

— **Hal és rák estély** lesz holnap este a
Horogh I. b. r és sör-csarnokában, hol Oláh
Józsi zenekara fogja mulattatni a közönséget.

— **Családi jelenet.** Eppen a házassági
szerződést írják alá. A menyasszony nagybátyja,
egy hetvenéves aggastyán, kitől szép öröksé-
get vártak, szélhűdés következtében halva ro-
gyott össze. A véglegny ekkor odalép leendő
apjához és meghatott hangon szól hozzá: „Kö-
szönöm, látom ön nem csalt meg bennünket re-
ményeinkben.”

— **Testvér gyilkosság.** Gelséről írják
hogy Szentpéter közlegben két fivér valami
örökség miatt összezdördült s előbb szavakkal,
majd tetteleg is civakodtak. A veszekedésnek
az lett vége, hogy Turi János kést rántott és
leszurta Gergely nevű öccsét, ki azonnal ször-
nyet halt. A gyilkost elfogták.

— **Elaludt a sineken** Gyula alatt a 38.
sz. órház mellett az ór 6 éves fia. ¼ 8 óra
tájan a nagyváradi vonat dörömbölése verte
fel a táj csendjét; a kis gyermek almat azon-
ban ez nem volt képes megháborítani. A gőz-
mozdony seprője messze elökte a sinekről a
fiút, ki fején veszélyesen megsebesült. Még jól
lesz ha veszedelmesebb következményei nem
lesznek ezen a szülők vigyázatlanágából eredt
szerencsétlenségnek.

— **A nagyrdón** vasárnap a Boka Samu
jeles zenekara fog játszani.

A közönség köréből.

A vonatvezető urakhoz.

„Nem jó az embernek egyedül lenni.”
A biblia e filozofiai véleményét sehol sem

alkalmazzák oly tulhajtott következetességgel,
mint a vasutaknál. Az ósregi panasz a vonat-
vezetők ellen egyre megújul. A jámbor közön-
ség egy darabig igazi keleti toleranciával nyeli
el a conducteuri tyranizmus nyugait, de néha
napján kifakad belőle a keserűség. Hiszen szép
az a társas élet, hanem így nyáron, 30° R.
mellett, egy megtömött vasuti kocsi nem igen
hozza az embert elragadtatásba.

Suprema jus maxima injuria: a mi sza-
badon s alkalmasszerűleg fordítva annyit jelent
hogy a vonatvezetők, tekintettel a nyári
hősegre, emberbaráti cselekedetet tennének, ha
nem lennének oly annyira pontosak a kocsik
megtöltésében. Hiszen joguk van éppen annyi
embert ültetni be, amennyinek hely van kije-
lőve, de mikor üres kocsik vannak s ennek
daczára is összehajszolják az izzadó emberisé-
get, ez oly szabályszerűség, melyet inkább le-
het maliciának nevezni.

Különösen tapasztalni e conducteuri szí-
gort, mióta a tiszavidéki vasut államivá lett.
Az előtt lassabban járt a vonat, de több volt
a kényelem, most szelgyorsan utazunk, de nincs
köszönet benne. Azon reményben, hogy a vonat-
vezető urak kőszívű megindíthatom a sze-
gény, alázatos közönség iránt, irtam ezen „b e-
k ü l d ö t t e t.”

CSARNOK.

Tengeralatti vasut.

Alig fogamzott merészebb gondolat em-
beri agyban, mint az, hogy a Francia- és
Angolországot elválasztó tenger-csatorna fenekét
át kell furni.

Gondolatnak is merész, tervnek egyene-
sen vakmerő. A mellett egyetlen a maga ne-
mében. Az emberiség többször próbálta meg
tengereket kötni egytűvé, melyeket a száraz-
föld választ el. De sohasem próbálta meg a
kontinenseket elválasztó tenger vizének áthi-
dalását.

A szárazon vezetni el a vizet, nem nagy
dolog. A víz folyékony természeténél fogva
maga is könnyíti a feladatot. Csak meg kell
ásní a medert, voltaképp azt sem kell megásni
egészen. A félig megásott meder is elegendő,
a másik felet megásá magának a víz maga.

Nagy csatornaterveket régen ismert az
emberiség. A Suez földszorosát már a régi
egyiptomi királyok átfúrták, a Lépessé terve
csak második kiadása volt az ósreginek. Mo-
dern alakban antik mű. Maga a korinthusi
Isthmus, vagy a Pauama átvágása is csak
óriási arányai által imponál, de maga a gon-
dolat nem nyújt semmi rendkívülit.

Egy tengernek az áthidalása egészen
más, még akkor is, ha a hid a víz fölött megy
el. Az emberi tevékenységnek és esznek min-
denkor figyelmet érdemlő diadalja az, ha a
tengeren át győzelmet. Ez a folyton háborgó,
feket nem ismerő, erejében iszonyatos roppant
tömeg melltől ellenfél az emberhez. A termé-
szetben ismeretes legnagyobb erő az ó áramai-
ban, az ó viharaiiban jelentkezik. Es a tenger
minden egyes pontján, a tenger egész vizével
kell megküzdeni.

De ha magában véve is óriási a gon-
dolat, parancsolni a víz természetének s száraz
lábbal hatolni át, biztos, nem ingó alapon
egyik földről a másikra, melyeket elválasztott
egymástól, még óriásibb, még roppantabb oly
formában valósitani meg a gondolatot, hogy
ne a víz fölött, hanem a víz alatt legyen meg
az összeköttetés. Egy tengerfenék-alatti ala-
gutnak a terve a legmögézésőbb, a mire csak
ember vállalkozhatik. Lehatalni a föld belse-
jébe, ott megfurni a kősziklát, melynek lika-
csai között még a hegyek oldalán is víz fakad
olykor, maga fölött tudni és érezni a tenger
egész tömegét, örökös veszély között dolgozni,
hogy az a víztömeg valahol tyukát talál s el-
önti az egész művet, mind azzal együtt, a ki
benne van, tudni, hogy az a tengervíz millió
és millió mázsányi terhet képvisel, a mely a
készülő és elkészült alagutra nehezedik, s ugy-
alkotni meg a munkát, hogy ennek az óriási
tehernek ellenálljon, hogy viselésére vállalko-
zék, s mindezen roppant akadályokkal szem-
ben biztosan dolgozni tovább, számbavenni
minden factornak a horderejét, leszámolni
vele s a siker biztos tudatával tenni meg az
első ásvágást... bizony mirgezt melltől küz-
delem az emberi elmének, s melltől dicsőség,
hogy fölkelte az ambíciót.

A la Manche csatorna alagutjának ter-
vétel régebben foglalkoznak egyesek. Már az
ötvenes években többször lehetett hallani e
terv felől. A szükség, ily alagutat létesíteni,
egész azóta érezhető, mióta rendszeres utas köz-
lekedés létezik. Az áruforgalom Anglia és a
kontinens között igen nagy. S annak igen
nagy akadályát képezi az, hogy az árukat át
kell rakni vasuti vagonokból hajóra, hajóról
ismét vasuti vagonokba. Nem is említve azt
a nehézséget, melyet a hajózás utjába minden
kedvezőtlen idő emel, a melynek a vasuti köz-
lekedésre nincs befolyása. De bár gyakran
hangoztatták a tervet s emlegették felőle egyet
és más, konkrét alakot nem öltött az egészen
a legújabb napokig.

Most azonban már nem ott vagyunk, hogy
a terv létrejötte vagy létre nem jötte felől
kellene beszélünk, hanem magának a munká-
nak előhaladásáról szólhatunk. Mert az épít-
kezés mindkét oldal felől, francia és angol
partokon meg lett kezdve és eredményesen
halad.

A terveket Beaumont francia generalis
készítette, legalább az ő tervei közül fogad-
tatott el legtöbb. Ezek szerint az egész alagut
nem kevesebb, mint 22 angol mérföld hosszu-
sággal fog birni. Ennyi a távolság egyik víz-
parttól a másikig. Azonban az alagut és a vas-
uti vonat nem merülhet víz alá egyenesen a

parton, sokkal hátrább kell tehát az alagut
száját kezdeni. E távolság mindkét parton négy-
négy angol mérföld, úgy, hogy az egész alagut
hossza 30 mérföldet fog tenni.

Az ut a sik felszínről meredéken fog
indulni lefelé. Minden 80 lábnyi távolságra egy
lábnyira lefelé fog a pálya süllyedni, egész
addig a mélységig, a midőn 150 lábbal fekszik
már lejjebb a tenger fenekénél. Ott vízszinte-
sen halad, egész az ellenkező oldalig, a mikor
lassankint emelkedni kezd s lassu emelkedés-
sel ismét napvilágot ér.

A szondírozásra, a tengerfenék kellő ta-
nulmányozására s alakulásainak kifürkésztésére,
valamint geológiai kutatásokra öt esztendő
volt szükséges. Csak midőn minden készen
volt s a tenger fenekén tett néhány mély fu-
rás megnyugtatót adott a geológusoknak a felől,
hogy nem kell odalent vízáteresztő réte-
gek fölül felelniök, foghattak hozzá a furás mun-
kálataihoz.

Ez a furás lehet igen egyszerű is, mikor
kiseb távolságokról vagy mélységekről van
szó. A földszínen elhejezett gőzgép mozgásba
hozza a furókészüléket s az úgy szolván az
ember segítségével nélkül önmagától dolgozik.
De a mint a kifurtt nyílás hosszabb és hosz-
szabb, ez azonnal megváltozik. A gép nem fér
be a szűk nyíláson. A gőzgép nem mehet utá-
na a furónak, a kettő egymástól messze esik.
Még ha kiszélesítjük is a nyílás oly módon
hogy a gőzgép is beférjen, még akkor is le-
hetetlen azt bevinni a tárnába s ott tartani
mozgásban, a gőzgépnek levegőre van szüksé-
ge, hogy tüze égni tudjon, hogy tehát —
egyáltalában működésben maradjon. A félig
kész alagutban pedig nincs arra elegendő leve-
gő. Az a mi van, az egész táplására alig
néhány pillanatra elegendő. Azonnal a tűz is
kialszik, a mellette levő ember is elhal. Ez
utóbbit különben a füst és előállott gőz is el-
fojtja.

A berendezést tehát úgy kell eszközölni,
hogy a gőzgép kívül maradjon napvilágon,
ereje pedig ott dolgozzék az akna belsejében,
s ott mozgassa a fuvó készüléket. Szóval a gőz-
gép erejét valamiképpen transferálhatóvá, moz-
gékonyáá kell tenni. Ez történhetik elektri-
kizálás által is, de ez a mód bár föl van ta-
lalva eddig, praktikusán még nincs fohász-
nálva. Történhetik a levegő összerörítése al-
tal is, s ép ezt a módot alkalmazzák a la
Manche alagut furásánál is. Bent az alagut
belsejében csak egy erős kazán van, és a fu-
rógép. A kint álló gőzgép teljesenon levegőt
futató a kazánba, mi által annak nagy lesz
a feszélye, nagy lesz az ereje. Ép úgy mint a
szélpuskának. Ezt az erőt használják azután fel
a furók hajtására.

A szó legszorosabb értelmében vett fu-
rál van itt dolgom. Nem dinamit- vagy lőpor
robbantás által lesz a szikla kiejtve, hanem
át lesz valósággal furva, kőfurfóval. A furó he-
gye csupa gyémánt darabkákból áll, ezek nyo-
matnak oda a sziklához, s gyors forgásba ho-
zatván, hasítják keresztül a legkeményebb
anyagot is.

A használt fuvó Beaumont szerkezete
szerint készült, s 7 láb átmérővel bíró nyilast
csinal. Minden eddig használt hasonló készit-
menyvel tökéletesebb s a mi az általa elért
eredményt és a naponkint eszközölt munka
menységét illeti, messze fölmúlja azokat az
eszközöket, melyek a Mont-Cenis vagy Szt-
Gotthard átfurásánál használtattak. Átlag 10—
12 méternyi lehet haladni egy nap alatt,
ámbar erőltetett 24 órai munka mellett már
24 métert is el lehetett mérni. Ha a dolog
így fog haladni tovább is, mindkét oldalról
egyidejűleg történven az előhaladás, mintegy
ötésztendő múlva lesz készen az egész mű.
Akkor a Franciaország és az Angolország felől
jövő munkások találkozní fognak ott a mely
tengerfenék alatt, a két parton kiűzőtt pont-
ban össze fog érni az alagut, s a kétélfől mű-
ködő furó át fogja végül furni az utolsó, már
csak vékony válaszfalát, mely Franciaország
és Angolország között fön fog állani. Az öröm-
ünneppen, mely azt követni fogja, maga a ten-
ger is belevegyíti a maga mormogását, mely
az illetők feje fölött százötven lábnyira te-
rül el.

Ez ideig mintegy 3 angol mérföldnyi
alagut van már készen Anglia és ugyanannyi
Franciaország felől. A tapasztalatok, melyek
eddigelét tettek, tökéletesen megfelelnek a
várakozásnak. A munkálatok mindenütt mesz-
kőben haladnak előre, de a mely fölött egy
vizzáló ideig terül el, úgy, hogy víz miatt
mindez utóbb nem volt épenséggel semmi baj.

Most, mikor az építkezés már nemcsak
hogy megkezdődött, hanem meglehetősen mér-
tékben előre is haladt, oly akadály merült föl
melyre eddig nem számítottak, s mely egy
ideig komoly veszélyel fenyegette a munka
sikerültét. Az angol katonai köröknek eszébe
jutott ugyanis, az hogy mi lenne mindebből,
egy Franciaország és Anglia között kiűthető
háború esetére. Tudvalevő, hogy Anglia mitől
sem tart annyira, mint fegyveres csapatoknak
partra szállásától az egyesült királyságok te-
rületén. Legtöbb hadi intézkedés ez ellen van
irányozva. Ha most egy francia csapatnak si-
kerülne átkelni a csatornán s elfoglalni az ala-
gut Dower-felől bejáratát, akkor az alaguton
keresztül akárannyi francia sereg átlenne
hozható, a nélkül, hogy Anglia ezt megaká-
lyozhatná. Egész hadserege hiába való lenne,
miután a mozgósítás a tengerfenék alatt men-
ne végbe.

E szempont oly komoly aggodalmakat
okozott Angliában, hogy agitató indult meg az
alagut építése ellen. A bajon azonban segítve
lett. Dower felől nagy erősségek emeltettek s
óriási 80 tonnás agyukkal láttattak el. Ugy
hogy az alagut Anglia felől nyílása lehetőleg
biztosítva van. Ennek birtoka nélkül pedig
senki sem merészkedik ellenség indulattal az

alaguton keresztül Angliába. A mint napvilágra
ér, azonnal elfogható. Sőt lehetetlené tehető
számára a napvilágra jöhetés is. Nem szükség
egyebet tenni, mint néhány szurkos kévének
az elégetése által füsttel telíteni meg az ala-
gutát, s nem hatolhat át rajta emberi lény.

A remény azonban nem az, hogy ezen új
közlekedési vonal két szomszédos állam boszu-
ját és haragját fogja közvetíteni, hanem hogy
itt fogja e két nemzet kicserélni egymással a
beke művet, a haladás és a tudomány gyü-
mölcsseit.

A budapesti terménycsarnok távsürgönye.

— Budapest, július 5. —

Buzát ma gyöngén kínáltak, a vételkedv
is korlátolt volt, csak néhány malom vásáro-t.
Az irányzat lanyha volt; a forgalom mintegy
800 mmázsa, mely meglehetősen változatlan
árakon kelt el.

Legmagasabb ár volt 76.6 k. tiszavidéki
buzáért 11.60 frt, legkisebb ár pedig 77 k.
szokványminőségű buzáért 10.— frt.

Hivatalosan jegyztetett:

Szokvány buza ószre 9.88—

9.90.

Bánsági tengeri julius—augusztusra

7.38—7.42.

Szokvány zab tavaszra 6.30—

6.35.

Szokvány zab ószre 6.18—6.20.

Káposztarepcze aguszt.—szept.

13 1/2%—13 3/4%.

Legújabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai,

(A Magyar távirati iroda eredeti sűrűnyei.)

Budapest, jul. 6. (Érk. d. u. 2 óra.)

Szabó Miklós táblai elnök tiszteletére tegnapi

este díszlakoma volt.

London, jul. 6. (Érk. d. u. 2 ó.) A con-

ferentia tegnapi elhatározta, hogy a szultán

az egyiptomi közbeleépésre felszólítja. Indiából

csapatok indulására a parancs kiadatott.

Páris, július 6. (Érk. d. u. 2 ó.) A hadi

kikötökben folyton panczel hajók felszerelésén

dolgoznak.

Zágráb, július 6. (Érk. d. u. 2 ó.) A

szentszek a szláv misét megtöltötte.

Sofia, július 6. (Érk. d. u. 2 ó.) Belügy-

miniszter Skobelev tábornok nevezetett ki.

Alexandria, jul. 6. (Érk. d. u. 2 ó.) A

hatóság Seymournak válaszólván tagadja a

kikötő elzárását. Seymour utasítása szerint

követeli az erődök építésének megszüntetését,

különbön lövetni fog.

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Figyelemreméltó.

Epilepsiában (nehéz korban)

Egőrcsőben és idegyöngeségben

szenvedők biztos gyógyulást nyernek az

en rendszerem szerint.

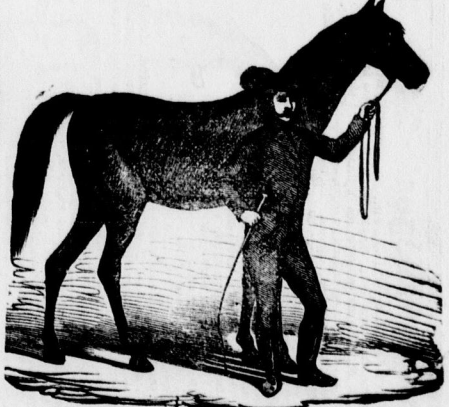
Fizetés csak a tapasztalt siker után. Le-

vében is értekezhetni. Százán meg százán ki-

gyógyultak már általam.

Prof. Ch. Albert.

Paris 29. Avenue de Wagram 29.

A lovarda vízmentesen fedett.

Sidoli lovardája.

Ma és minden következő nap

nagy előadás,

naponként változó programmal.

Az előadás mindig 8 órakor kezdődik.

Vasárnap és ünnepnapokon 2 előadás. Az

első kezdete delután 4 órakor; a másodiké

este 8 órakor.

Magamat a n. é. közönség pártfogásába

ajánlván, maradok

kiváló tisztelettel:

SIDOLI TIVADAR,

lovarda-tulajdonos.

Bővebbet tartalmaz a napi program.

Szombaton a világhírű költőnő Blon-
din első fellepte.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései július 5.

Table with multiple columns: Befizetés, Utolsó árkelet, Értékpapírok, and various sub-sections like Államadósságok, Részvények, and Értékpapírok.

Advertisement for 'Nyaralókba, furdókba szükséges!' (Essentials for vacation spots and spas) listing various goods and their prices.

Advertisement for 'Az eredeti Singer-varrógépek' (Original Singer sewing machines) featuring the Singer logo and promotional text.

Advertisement for 'Hirdetés.' (Advertisement) for Neidlinger G. Debreczen, mentioning a date of 1882 and a location.

IX. é... Az egy... Tizenn... dria előtt... mour lord... A britt or... készülődn... renek föl... vannak össze... seket sürget... hadjáratra... bármely nap... Harezia... volt már az... des volt a... szunnyadoz... dető Gladst... ját. A háb... rülhetlenebb... Az ang... nem lehet;... szegény és... számára töb... hevesen sar... különböztek... nyugoti hata... golországban... foly a fegy... tőkben nem... nek. Toulon... jók s Alexan... nem egyenl... immár. Más rés... fegyverkezik... készen állna... nozzák az ar... ny látszik;... az első gyü... segítségül sz... szőlő magában... de a követet... tén ebben az... még abból az... kák voltak, a... kapuk előtt... latára. Minde... nében, külön... lábaink, és... köszöntőitől. V... Egy nagy... lyen a holdvilá... ra festett régi... ó gyári czégtá... Ezen... A gyár n... és levél homlo... ó a Nesmondo... A kapun... udvar terül el... régi épület lá... vasrácson erke... kívül magas a... oszlopfejekkel... nek s olyan... nagyfedelen; v... lás szobák ker...